

REDACTIA

Arad, Deak Perencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrll de Duminecă pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napofază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deak Perencz-u. Nr 8

INSERȚIUNILE:

de un şir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancaute nu se
primesc.

Protestul celor 14 în Sinodul aradan.

(Raport special.)

In ultimul nostru număr am apreciat incidentul petrecut în Sinodul Aradan în jurul protestului celor 14 deputați cari anul trecut nu fuseseră mulțumiți cu alegerea de vicar la Oradia-Mare a dlui V. Mangra.

Revenim acum asupra expozeiului ce a precedat propunerea făcută de dl Dr. N. Oncu în numele comisiei organizatoare, propunere pe care, se știe, Sinodul a primit o unanim și fără dezbateri.

Dl Dr. N. Oncu începe prin a spune că soartea 'l-a desemnat să fie referentul comisiei organizatoare într-o chestie ce s'a agitat cu adevărată patimă, atât în sinul bisericeii cât și în afara de biserică, de chemași și de persoane, cari n'ar fi avut nici un drept să se amestece și să caute să intereseze.

E vorba adevărat de cererea de reviziune ori cum s'a numit de protestul... (Voci: Da, așa e, protest este!) ce 14 deputați sinodali au înscris împotriva alegerii de vicar P. C. Sale protosincelului V. Mangra.

După-ce citește raportul consistorului asupra acestei afaceri, citește și însuși protestul care este următorul:

Venerabil Sinod,

In ziua de azi în sinodul eparhial al diecesei Aradului sau*) efeituit alegerea de vicar episcopesc pentru districtul Consistorului gr.-or. rom. din Oradea-mare, cu care ocaziune cu 30 voturi contra 20 voturi sau ales la acea demnitate protosincelul Vasile Mangra.

Noi subscrișii deputați sinodali, între cari majoritatea absolută a celor aleși din districtul orădan considerând această alegere de cauză gravă principială pe baza §-lui 58 a reg. afacerilor interne sinodale suntem îndemnați a

cere

ca Ven. Sinod să binevoiască a promova această afacere la congresul național ca for arbitrar din următoarele motive:

1) Alesul părintele Vasile Mangra ca profesor la institutul teologic au fost luat în cercetare și au fost suspendat dela funcțiune ear' cauza disciplinară pornită în contra dînsului din partea Consistorului ca for disciplinar competent nu este decisă prin sentință ori decizie definitivă, ci este și azi pendentă prin urmare ca funcționar bisericesc suspendat nu putea să fie luat în combinație nici admis la alegere, cu atât mai ales căci guvernul pe timpul de când este suspendat dl Vasile Mangra dela funcțiunea profesorală fie cu basă fie fără basă iau detras plata din ajutorul de stat și așa diecesa au fost necesitățile să acoperi salariul din alte fonduri ear sumele detrase au rămas în cassa statului, prin ce diecesa au suferit o daună considerabilă și deoarece nu avem nici o garanție că guvernul nu va continua cu aplicarea acestei măsurii excepționale și față de plata vi-

carială care se acupere din ajutorul de stat și despre care în tot anul se dă socoteală ceea-ce ne-ar pune într-o perplexitate întreaga diecesă, deci îngrijii de interesul pur bisericesc susținem că alegerea dlui Vasile Mangra nu este corectă și nu este motivată prin interese bisericești.

2. Representanții districtului aradan, ne simțim jigniți în drepturile noastre speciale prin actul alegerii, căci majoritatea în contra usului urmat până aci pe noi ca pe majoritatea absolută a reprezentanților din districtul Consistorului oradan nu neau consultat de fel asupra persoanei pe care ar dori opiniunea publică din acele părți cari le reprezentăm ei deși din partea noastră sau făcut încercări de a ne înțelege în mod frățesc și neam pronunțat în mod hotărît pentru alte persoane, cari nici într-o privință nu pot fi dificultate totuși toate încercările noastre au rămas zadarnice, astfel majoritatea în mod arbitrar ignorândune au impus persoana în contra căruia sau manifestat mai ales în părțile interesate și reprezentate de noi un odiu apröpe general, care împrejurare la Consistorul din Oradia mare trebuia să fie luată în considerațiune și din partea majorității sinodali.

Pe temeiul acestor motive venim cu toată onoarea a ruga pe Maritul Congres național bisericesc ca for arbitrar să binevoiască a lua cauza în pertractare meritorială pe baza §-lui 58 a reg. afacerilor interne al sinodului eparhial din Arad și a nimici actul de alegere, făcut fără consensul nostru.

Arad, 22 Aprilie (5 Maia) 1900.

Nicolae Zigre, Ioan Pap, G. Roxin, senior; Alexandru Filip, Dr. Florian Duma, Georgiu Roxin, Georgiu Ardelean, Teodor Filip, protopresbiter; Elia Moga, protopresbiter; Toma Păcală, prot. Orădiilor mari, Nicolae Roxin, prot. Tincei, Petru Serbu, protopop; Voicu Hamsea, protopop; Dr. Tr. Putici, ppresbiterul Timișorilor.

Spune că protestul a fost dat la postă în ultima zi a sesiunii sinodale și P. S. Sa 'l-a primit după-ce s'a închis Sinodul. Citește regulamentul atât privitor la casurile când se pot înainta apelate împotriva concluzelor Sinodului, cât și privitor la forma ce trebuie observată. Cu regulamentul afacerilor interne și spriginindu-se și pe dispozițiunile clare ale Statutului Organic, d-sa dovedește, că a se face apelațiune nu era loc, pentru-că alegerea vicarului s'a petrecut în perfectă regulă și cei subscriși în protest nu indică nici el fie chiar și cea mai mică abatere dela lege. Tot așa de cert e, că alegerea este exclusiv dreptul Sinodului și în sfera de competență a acestei corporațiuni altă corporațiune n'are cuvânt să se amestece.

Dacă comisiunea organizatoare totuși a luat în considerație protestul și vine cu propunere, este pentru că membrii comisiei întâiu de toate n'au voit să se lege de forme ci au avut în vedere și s'au preocupat de un principiu mare: *garanțarea libertății ce trebuie să domnească în biserică* (Voci: Bravo, bine ați făcut!), așa ca nimeni din credincioșii bisericeii ortodoxe române, cel puțin pe teritorul acestei eparhii, să n'aibă nici măcar pretext, și cu atât mai puțin drept a se

plânge că 'i-se nesocotesc părerile, că nu este ascultat când pune în discuție o chestie ce 'i-se pare neclarificată încă.

Nu vom, zice dl Oncu, să se spună că vrem să suprimăm libertățile (Voci: Bravo, bravo!), ci procedând pe cea mai largă cale a toleranței, a dragostei creștinaști și de frate, am luat în considerație protestul, 'l-am studiat și vom avea onoarea să referăm asupra lui în următoarele.

Întâiu de toate ne vom opri asupra faptului, că d-nii deputați din minoritate au trimis acest protest — în copie, ori făcute s'au două exemplare la fel, nu știu! — și consistorului mitropolitan. Ear' acest for administrativ superior al bisericeii noastre a făcut un adevărat esces de zel, luase chiar măsurii riguroase, ceea-ce e caracteristic, pentru ca consistorul aradan să-l aștearnă actele spre competență rezolvare și spre promovarea afacerii la Congresul Național Bisericesc. A fost, în privința aceasta, un lung schimb de acte, de pertractări între mitropolitul dela Sibiu și Episcopul nostru, un adevărat conflict, și numai după multă explicație s'a putut potoli escesul de zel (Voci: Destul de rău!)

Spun aceasta, domnilor deputați, pentru-că, fatalitate, dar' cazul nu este sporadic, ci s'a inaugurat de unii credincioși ai bisericeii noastre ca un sistem să treacă peste autoritatea Sinodului, a Consistorului și Episcopului eparhiei Aradului (Voci: Nădăcănii și Boșan!) și plânsorile ce au, drepte ori nedrepte, asta nu împoartă, să le adreseze nu pe calea legală ci de a dreptul la mitropolie, căutându-se a se acredita că episcopul nostru n'ar fi având putere, că Sibiuul este totul! (Voci: Rău de tot!), că de Arad nu trebuie să se țină cont.

Venerabil Sinod! Eată o aparițiune tristă în sinul bisericeii noastre, o aparițiune ce trebuie să ne îngrijească adânc, pentru-că e vorba nu numai de o lipsă de tact, ci e o neîncredere (Voci: Așa e, așa e!) ce se manifestă față de consistorul și de Episcopul nostru (Vii aprobări). Ce va să zică aceasta? S'au sustras oare dela destinație vre-odată acte, în consistorul aradan, ca d-nii din minoritate să nu se increadă că se va rezolva actul în forul la care 'l-au înaintat, ei să-l trimită și la consistorul mitropolitan din Sibiu?

Și ce va să zică binevoitoarea apreciere, la Sibiu, a acestei ocoliri a unui for bisericesc eparhial? Eu, domnilor, nu trag la îndoială atributele mitropolitului și sunt cel dintâiu care-i dau toată venerațiunea mea. Să avem certare însă: dar considerația aceasta nu ne poate indemnă să stîrbim din autoritatea Episcopului și consistorului nostru și să nu protestăm cu toată tăria în fața atitudinii și fapturii celor cari n'au avut în vedere, ei au trecut peste această datorie (Vii aprobări).

Exemplele atrag și au consecunțe grave

Nu putem sta deci nepăsători în fața unor deprinderi rele (vii aplauze). Noi vrem să se respecte în biserică dreptul fiecăruia și libertatea de cugetare și de discuție a nimeniului să nu fie prin nimic stăngenită. A tolera însă nesocotirea legii, nu va să zică libertate, ci anarhie (sgomotoase aprobări), care trebuie înlăturată din sinul bisericeii, unde trebuie să domnească adevărul, respectul legilor și venerațiunea pentru capul bisericeii și pentru așezămintele ei sacre. Cine vine deci și vrea să răstoarne usuri stabilite prin lege, cine, ca în cazul ce ne

preocupă, desconsideră principiu bine și clar formulat în legea fundamentală a bisericeii noastre naționale, atacă însuși spiritul de libertate al bisericeii (Vii aprobări). Nu vom îngădui însă ca prin subterfugul să li-se aducă slăbiri instituțiilor noastre bisericești, ci punând chestia pe adevăratul teren, întrebăm pur și simplu: ce suntem în drept a face, are altul drept să se amestece?

In toată lumea, toate capetele distinse, la întrebarea aceasta nu se poate da decât răspunsul: nu!

Ori am avut, noi, Sinodul, dreptul să alegem ear Episcopul dreptul să întărească, ori nu! Dacă l'am avut — și nimeni nu-l trage la îndoială — și am uzat de acest drept după formele prescise — și nimeni nu afirmă contrarul — atunci cum vine minoritatea ca să ceară revizuirea acestui act electoral numai pe base subiective? Domnilor cari protestează nu le place adică persoana aleasă și au temeri cari pe lângă că s'au dovedit fără fond, dar n'au a se lua în socotință după ce odată s'a trecut peste actul de alegere.

Asta nu va să zică a reclama libertate, ci restituirea principiului cardinal din biserică.

Fiind deci lămurit că protestul nu imbușățează o chestie de principiu — căci a alege însemnează chestie administrativă — nici chestie de competență, căci e treaba noastră pe cine alegem vicar, comisia se simte datoare a vă propune și a Vă ruga să votați următoarele:

(Urmează propunerea, pe care am dat-o în întregime).

Școalele din eparhia Aradului.

Raportul Senatului școlar al Consistorului din Eparhia Aradului.

Mercuri după amiază, în ședința a V a Sinodului Aradan, a venit la ordinea zilei referada comisiei școlare.

Rusu Șiriana a citit ear Sinodul a ascultat cu vedit interes următorul raport al Senatului Școlar:

Nr. 2350/901.

Venerabile Sinod eparhial!

Senatul școlar al Consistoriului român gr. or., din Arad are onoarea a prezenta Venerabilului Sinod eparhial următorul raport despre starea învățămîntului de pe teritoriul districtului aradan în decursul anului 1900

I.

Situatiunea generală.

Ni-se cere cu înțepire din partea înalțului guvern al țării sporirea școalelor amăsurat contingentului obligațiilor la școala cotidiană, dar urcarea bugetelor parohiale prin quinquenalele scadente de o parte, ear de altă parte adoptările edificiilor școlare conform recerintelor legii, îngreunează opera completării școalelor și ne inspiră legitime îngrijiri de soartea școalelor noastre confessionale.

În genere, în partea administrativă a învățămîntului, Consistorul întâmpină cele mai mari greutăți, anume în lăuntru acolo, unde învățătorimea nu merge mână în mână cu preoțiimea, ear în afară din partea organelor administrative de stat acolo, unde aceeași tind a nu lua în considerație autonomia noastră bisericească.

*) Publicăm protestul textual, cu toate erorile cari dovedesc neștiința gramaticală a venerabililor satori. Red. T. P.

Consistorul din cas în cas a făcut tot ce s'a putut pentru delăturarea acestor greutăți. „Regulamentul pentru organizarea învățământului în școlile populare“ înseamnă reclamă reviziune, ca consistoarele eparchiale să aibă o normă pozitivă, pe care să se poată baza în conclusele sale; această reviziune însă nu s'a făcut în sesiunea congresului național bisericesc din 1900 și astfel starea administrativă circumscrisă are să rămână aceeași până la proxima sesiune congresuală.

În două puncte mai ales s'au ivit conflicte, cari aveau să se rezolve prin măritul congres, anume în punctul quinquenalelor, și al reducibilității salarelor.

În meritul quinquenalelor, învățătorii noștri pretind să se aplice și la școlile confessionale § 14 a ordinației ministeriale din 2 Martie 1894 Nr. 10,000 anume că quinquenalele să le suspoarte comuna parohială, care și-a ales învățător din altă comună și pentru serviciul prestat în comuna de unde a fost adus învățător. Prea Venerabilul Consistor metropolitan a venit în conflict cu înaltul guvern în acest punct, la care a înaintat remonstrațiune și a dat instrucții de procedere la scrierea concurselor. — Astfel Consistorul nostru din un incident dat, de conflict între parohie și învățător, dăduse încă în primăvara anului trecut acele instrucții într'un circular astfel, că la alegerile de învățători săvârșite în decursul anului expirat deja s'au prevenit după posibilitate aceste complicațiuni.

În meritul salarelor învățătoarești „Regulamentul pentru organizarea învățământului“ în conglăuire cu legea regnicolară, a anunțat în § 48, că salarele învățătoarești staverite și sistemisate nu se mai pot reduce nici la o întemplantare.

Comunele parohiale tind la reducerea salarelor anume în casuri de apertură, până la minimalul de 60 coroane, ear învățătorii reclamă menținerea salarelor vechi sistemisate, și Inspectorii regiști au de directivă stabilirea de salare făcute pe baza ordinației ministeriale de sub Nr. 29751/1893

Aceste contraverses produc multe amărăciuni între parochii și învățători și complicațiune cu înaltul guvern. În lipsa regulării prin măritul Congres, Prea Venerabilul Consistor metropolitan și în această decisiune a adus concludență principală, că comuna parohială, ca susținătoare de școală e obligată numai la salariul minimal prescribit de lege, adică la salariul de 600 coroane de sine înțeles că această reducere nu se poate face personal la învățători cari se află deja în funcțiune, ci numai la casuri de apertură.

Din valea Cerneli.

Când regina nopții saltă voioasă în a sa cale și numai muniții o admiră, când măiestruoasă trece peste virfurile lor, valurile sburdalnice ale Cerneli, izbîndu-se de malurile lor, șoptesc în taină frumsețea locurilor prin care ele curg.

Și ce încântătoare le sunt cuvintele... Ele vorbesc de izvorul lor cu apă ca cristalul, de pările cari aleargă prin văi întunecoase ca să se înfrățesc cu ele, de cerbii și căprioarele cărora ele le astîmpără setea de cascade adânci și de păstrăvi cu pete de aur, cari abia așteaptă sosirea dimineții spre a începe din nou jocul lor în undele frumoase...

În tăcerea nopții din când în când un câine își face datorița de păzitor și stăpânul deșteptat de el din somn se ridică de pe așternut, se freacă la ochi, privește spre cer și luceafărul îi spune, că încă nu e dimineată.

Instinctiv el sgîndăre focul, strînge tăciunul și făcându-și din nou cruce, se culcă și adoarme eară.

Nu poate mult, luna obosită de atîta vegheat, se retrage cu fața ei palidă de pe firmament și dela stăulele apropiate; cânta-

În țesă acest consistoriu încă a susținut dreptul autonom la sistemisarea salarelor învățătoarești pe minimalul de 600 coroane, ca punct de mîncare la sistemisarea salarelor în casuri de apertură, și condițiile de subsistență cinstită a învățătorului, anume în comunele mai mari și în bună stare, unde și condițiunile de subsistență sunt mai grele, căror vederi să conformeze la stabilirea salarelor învățătoarești susținând salarele vechi acolo, unde școala nu este periclitată prin aceasta.

În parte didactică în genere, învățământul a avut un curs normal, afară de casurile excepționale, unde în lipsa de învățători calificați sunt aplicați și necalificați, orî învățătorii n'au ținut paș cu progresul fie din vina lor, fie din lipsă de îndreptări, învățămîntul a dat dovezi de destoinicie și zel pentru împlinirea nobiliei sale misiunii și exemplul celor buni inieruște binefăcător asupra celor rămași îndărăpt. Reflexiunile organelor administrative să referesc mai mult la scăderile materiale ale școlilor. (Va urma.)

Mărturisiri prețioase.

Era de prevăzută, că noua mișcare, ce în timpul din urmă s'a pornit în viața și în sinul societății germane din Banat, va atinge neplăcut și va „revolta“ nervii șovinismului unguresc. Și asta n'ar ave tocmai să surprindă pe nimeni, dacă Maghiarii neași s'ar rosti în chestie. Vin însă nechemări, niște parveniți, renegații altor neamuri din lume, și ei strigă alarma: că în Banat se lățește „pangermanismul“, care vrea să strivească „națiunea“ și să spulbere — ideea de stat.

Unul dintre acești șoviniști neo-fiți ai Banatului, un anume De Pottere Bruno, venit, Dumnezeu știe din ce parte a lumii, a publicat adică în ziua „Magyarország“ (numărul de Martia trecută) un lung articol, în care țipă, se valetă și se tîngue cu amar, că Nemții bănățeni, instigați de agitatorii pangermani, au pornit pe calea de-a înghiți nerumegată — ideea statului maghiar.

Prea de tot exagerate li-s'au părut însă chiar și Maghiarilor expectorațiile parvenitului șovinist.

Deputatul dietal Blaskovics Ferencz, sub titlul „Să ne ferim de exagerații“, publică în numărul de Vineri

al aceluiași ziar un articol-răspuns, în care combate cu bărbăție halucinațiile parvenitului De Pottere.

Etată anume, ce-i răspunde, între altele, deputatul Blaskovics;

„Ideea naționalistă pretutident a curcit teren în veacul trecut, la națiunile mari ca și la cele mai mici popoare și fracțiuni de popoare. Ideea aceasta în state de-oraș și de-o limbă a devenit un puternic factor al contopirii naționale și al dezvoltării intelectuale și materiale; în state poliglote însă ea nu arareori a devenit un izvor de lupte de partide politice sociale și de clasă. Aceasta e un foc, care într'un loc ruinează și nimiceste tocmai astfel, ba chiar în mai mare măsură, precum într'alt loc în aceeași măsură, este un soare de viață dător înfloririi țării. Exemplu pentru asta e pe de-o parte istoria Germaniei, pe de altă parte a Austriei în cei din urmă treizeci de ani.

„În patria noastră tot această idee a scuturat societatea maghiară din letargie, a frânt cătușele străine și a deșteptat înălțarea culturală și de putere a Maghiarilor. Dar e oare o minune, dacă tot acest spirit care dela un capăt la altul a cutreerat aproape lumea întreagă, — mai mult sau mai puțin a influențat și asupra diferitelor naționalități din patria noastră? Dacă și în acestea a deșteptat simțul individualității de rasă, alipirea de limbă, împingînd chiar pe uniti mai sangvinici în astfel de exagerații, cari sunt în contrast cu interesele statului ungar?

„Prudența politică și patriotismul deopotrivă pretind, ca precum în cercul nostru desvoltăm și întărim sentimentul național, tot astfel și față de sentimentele cetățenilor noștri de altă limbă să păstrăm obiectivitatea calmă. Pe cel ce păcătuiește în condițiilor de existență a statului ungar să-l lovim cu cea mai mare rigoare a legii; dar să nu devenim nervoși, cînd cineva se aliprește și de limbă sa maternă, cînd de altă parte respectă limba statului și e cetățean credincios al acestei patrii. Și, ceea ce e lucru principal, să nu bănuim pe nimeni, îndeosebi clase întregi să nu bănuim cu tendințe nepatriotice, la cari nu au servit; căci, într'adevăr, ușor devine hoț acela, — care multă vreme și pe nedrept e bănuit de hoție.

„Așa cred, că principiile acestea sunt corecte. Dar e contrast cu ele articolul, ce dl De Pottere l-a publicat în numărul de Marti al lui „Magyarország“, sub titlul „Mișcarea Germanilor din părțile sudice“...

Adevărat, că între mai multe mișcări de cetățeni germani de-aici se găsește cățiva conduși și de spirit german. Dar și germa-

nismul acestora se mișcă numai în cadrul legii de naționalități, și consistă în accentuarea exagerată a limbii și a culturii germane...

„Referințele din Austria ne pot servi de un memento, că ce pericole ascunde în sine chestia de naționalități într'un stat poliglot, și că slăbia față de agitațiile naționaliste ce fructe aduce. Din pricina aceasta eu nici un fel de pedeapsă nu o țin peste măsură de riguroasă față cu un agitator contra patriei. Dar tot asemenea pedeapsă merită și acela, care pe nedrept bănuiește patriotismul altora: deoare-ce el cauzează mai multă pagubă, decât ori-ce agitator. E condamnabil și netactul, prin care mulți oameni cu mîna neinițiată se ating de sentimentele altora, numai pentru-că aceștia cu o pietate permisă țin la limba lor maternă, deși dealfel cu trup cu suflet se alipesc de patria lor și cu punctuositate își îndeplinesc pe toate terenele datoriile lor cetățenești. — Numai cel ce aici trăește și se mișcă, între diferitele naționalități, poate să observe, cât de mare pagubă pricinuește astfel de netact cauzei sînte a patriei.

„Prin justie și prin obiectivitate chibzuită cu mult mai mult folosim cauzei naționale maghiare, decât prin hiperzel superficial“.

Scrisoare din București.

L.

— 12 Aprilie 1901.

Vor fi probabil mulți cetitorii ai acestui ziar, cari nu se mulțumesc numai cu știrile apărute la rubrica „Din România“, ci ar dori să li-se vorbească mai puțin laconice asupra fluctuațiilor vieții sociale, culturale și politice, a fraților noștri din Regat. Pe mulți l-ar interesa mai ales partea intimă a acestei vieți, apoi toate acele manifestări cari se deosebesc de ale noastre de-acasă, pe cum și tot ce are farmecul nouității și al necunoscutului.

Ținînd seamă de această dorință a cetitorilor, am luat asupra mea sarcina de-a le satisface după putință. Și cîta vreme mi-o fi rînduit să stau pe aici, voi trimite în anumite restimpuri vești despre tot ce voi crede că interesează, mai ales despre chestiunile principale de care se pasionează lumea de aici. Bine înțeles, le voi povesti în fuga condeiului și fără nici un alt scop decât acela de a orienta, știind că de puțină sunt aceia cari se pot orienta de viu, sau își pot abona ziarul Bucureșten.

Aș începe cu mișcarea politică de aici, dar cum Corpurile legiuitoare au fost închise înaintea Paștilor și nu se vor redeschide decât pe la începutul lui Maiu, după întoarcerea Săveranului din Abazia, nu găsesc momente mai importante din viața politică, asupra cărora aș putea insista. E o liniște absolută în sus și în jos. Teara privește cu încredere la actualii ei ocărmitori, cari prin cuvîntul de ordine „economii“

atul cocoșilor străbate ca un echou prin valea feerică.

Acuma toate învie.

Ciobanul însoțit de credinciosul său Motreț, pornește cu turma pe munte. Oile înșirate ca niște mărgaritare după el, abia se văd în iarba grasă și sunetul clopoțelului se amestecă cu strigătul de oiță, ba al ciobanului, care, înaintînd cu pași liniți, moștește cu o creangă verde pe favorita sa Bucălae și cu inima plină de bucurie întonează ca și în alte dimineți, strămoșescul cântec:

O Doamne, ce mîndră-i lumea.
Cînd e înfrunzită culmea.

Vîlul nopții se ridică preste tot și spre răsărit cerul roșește ca arama, vestind apariția primelor raze de soare.

Rămurelele arborilor înverziți își pleacă capetele și pe bobocii lor lucesc ca miș și miș de diamante picăturile de rouă, ear în desiș, o privighetoare preamărește prin cântecul ei duios, pe creatorul acestor feerii...

Deaparte, deaparte, soarele deja a ridicat destul de sus capul său blond și privește cu invidie la piscurile încă albe de zăpadă ale Domogledului, Inalețului și Honca-Camină; vede că e încă prea slab și nu

poate șterge cu o singură suflare aceste ultime urme ale ernei.

Pe stîncile gigantice stau ca niște lumînări brazii și pinii etern verzi, și ca aceste tablouri pitorești să apară în toată splendoarea lor, în giur vulturii superbi traversează aerul albastru și își caută loc pentru cuib.

Jos în vale, deja din zori de zi plugul rîstoarnă brazde și rețilele lui neunse par'că imitează fluieratul meriei din crâng...

Deodată Rujan și Călea își moșie pașii, nu le mai place jugul, căci le-a sosit și azi dușmanul, musca de primăvară, care ca un roi de albine se năpăstuește asupra lor. Picioarele, cozile, capul, toate o gonesc, dar ea nu fuge, ci înțeapă cu acul ei otrăvitor bietele vite și plugarul e silit să întrerupă lucrul, să facă fum, să o alunge.

Și cînd soarele privește cu mai mare drag în undele Cerneli, cînd ciobanul s'a retutors de miazăzi cu turma sa și pretutident fumurile se luptă cu musca, pretutident se spune o poveste moștenită din neam în neam: povestea despre originea muștei din Banat.

Toate izvoarele, toți arborii, toate stîncile o știu, dar și astăzi o ascultă cu bucurie și cu cel-ce o povestesc, și murmurul Cerneli pare a îngăna, că în această vale

romantică, a fost odată... demult... demult... un bălaur mare... foarte mare, care ave două-spre-zece capete. Bălaurul trăia încolăcit pe o stîncă sugrumată, la Furca Cerneli, acolo unde acest rîuleț selvatic, părșind România — leagănel său—trece pe pămîntul țării noastre; ear mai în jos, unde astăzi sunt Băile-Herculane intrarea era păzită de doi-spre-zece lei.

Bălaurul și cei doi-spre-zece lei, puținiseră și oamenii și animalele din giurul Cerneli și spre așt stămpăra foamea se ducea departe, departe spre apus și spre răsărit și mîncau sate întregi de oameni și turme de vite, așa că de groaza lor tremura multă lume.

Mulți, mulți uriași au venit să ucidă pe acești monștri, dar toți au perit, au fost înghițiți de bălaur sau sfășiți de colții leilor... Numai unul a fost mai tare ca ei, Iovan Iorgovan, uriașul cu buzduganul de noue-zece și nouă de mîși, cu calul ce sufla foc pe nări și care era mai iute ca un smen.

El a intrat în valea Cerneli și răsturnînd cel mai mare brad de pe munte, începuse să-l crape, tocmai cînd leiul se apropiau de el ca să-l mînce; dar el le zise: De nu mă veți mînce pe mine și lmi veți ajuta să despice în două acest brad, vă voi da în toată ziua o cireadă de boi de mîncare.

au găsit formula salvatoare pentru îndreptarea stării financiare, atât de sdruncinată prin desastrelor economice din anii precedenți. Prin votarea unui buget echilibrat s'a pus capăt unei ere de nervozitate și de nesiguranță. Poporul și-a redobândit vechiul optimism și încrederea în forțele sale morale și materiale. E ar strălucirea privește cu oare-care admirație la acest stat, care știe la nevoie să-și restrângă cheltuielile de gospodărie cu zeci de milioane, fără ca în același timp să desorganizeze ceva. Așa că Regele, care pleacă astăzi în strălucire, se duce cu fruntea senină, fără îngrijorare, căci în urma lui rămâne un popor recunoscător și cuminte, care a intrat în o epocă de liniștită consolidare.

În armonia aceasta singură notă mai tristă o formează funcționarul suprimați prin economiile făcute în buget. Desființându-se adecvate toate funcțiile fără de care mașina statului poate să existe, au rămas sute de funcționari mari și mici fără serviciu. — negreșit numai pentru moment, pentru că țeara e destul de bogată ca să adăpostească și pe aceștia cumva și să nu desmoștească pe nimeni. Acest procedeu, de-a suprima funcționari, nu e nou în România, căci la ori-ce schimbare de guvern rămân pe dinafară aproape toți slujbașii — partizanii ai partidului politic opus, — fiind foarte puține funcțiile cu drept de inamovibilitate. De asta-dată însă suprimările în masă nu s'au făcut din considerații politice, ci exclusiv din necesitate de stat și pentru a vindeca un rău vechiu, înrădăcinat în organismul politic. Se știe, că aglomerația de funcționari era imensă în timpul din urmă, în absolută disproporție cu numărul poporului. An de an toate școlile furnisau solicitanți de slujbe. Absolvenții școlilor speciale, profesionale, comerciale și de agricultură preferau a se infunda prin biurourile din capitală, în loc de-a-și urma cariera, căreia s'au dedicat. În felul acesta funcționarismul devenia o plagă tot mai amenințătoare; progresul stagnea; ramurile diferite, industria și comerțul suferiau vădit; catastrofa era inevitabilă. E sigur, că dacă din această catastrofă se vor trage învățămintele logice, generația viitoare are să binecuvinteze energica măsură a actualei oblașduri, Patria va respira ușurată de-o grea sarcină...

Într'un timp de pace și de reconciliere a forțelor nici Liga nu putea face altceva de ea a fi pe pace. Poate se reconciliază și că. În ce chip și spre care scop, nu știu. Ceea-ce știu e, că Liga s'a instalat într-o casă frumoasă din Calea Victoriei, ocupând un etaj întreg, cu mai multe săli, prin care se găsesc atâtea de părete tablourile martirilor noștri memoranđiști. Am văzut aceste tablouri și mi-se părea o ironie. Eu nu sunt iconoclast, nici nu voin să rid de un timp pe care l-am admirat sincer ca un timp mareș, dar nu pot să-mi suprim părerea, că ah, mulți dintre cei ce figurează pe aceste icoane și cărora noi ne-am închinat odată, n'au meritat evlavia noastră. Timpari critice, timpuri de luptă, adevărat că ridică pe mulți, îi înalță chiar la o mărime strălucitoare pentru moment. Dar arta este de-a se menține la acea înălțime, căci altfel înălțarea lor se dovedește de-a fi fost falsă,

Leii flămânzi se învoară și toți doi-sprezece își băgară labele în lemnul crăpat la un capăt, ca să tragă unii într-o parte, alții într-alta și să-i desfacă în două; dar atunci Iorgovan, cu o lovitură de buzdugan scoasă peana care ținea căscate fălcile lemnului, ele se strinseră și toți leii remaseră cu labele de dinainte prinse în lemn.

Iorgovan rînd pe rînd, omori cu buzduganul leii prînși și luându-le peile de îmbrăcăminte, a plecat pe Cerna 'n sus, ca să se lupte și cu bălaurul.

Bălaurul zăcea încolțit în giurul pietrii și când era să plece după pradă, Iovan Iorgovan făc o scobitură în stîncă și intrând în aceea, aștepta cu buzduganul gata de lovire, sosirea lui.

Când acesta veni și încolțit e ar s'ănea, într-o clipă îl lovi cu buzduganul, îi rupse un cap pe urmă pe al doilea și când dă a treia lovitură de buzdugan se cutremură și piatra, bălaurul speriat o luă la fugă pe valea Cernel în jos.

Iovan Iorgovan sîrind cu calul său din cleanș în cleanș îl urmărea și unde îl ajungea acolo îi rupea un cap.

În fața locului pe care se află astăzi sătulețul Topleş este o peatră mare; acolo a zdrobit Iorgovan al unsprezece-lea cap al bălaurului; când se ridicase buzduganul, ca

nemeritată? forțată de împrejurări. Dintre luptătorii noștri durere, puțin și-au știut păstra prin muncă și înțelepciune nimbul lor. Eată de ce multe dintre icoanele acele din localul Ligei își păreau acum un anachronism, o ironie.

Cu privire la Liga pot afirma, că există o mare nemulțumire în București. Aceasta pentru-că ea nu-și înțelege misiunea sa culturală. Nimeni nu pretinde ca Liga să facă politică. Din potrivă! o politică făcută prin manifeste scrise frumos, sau prin polemici cu ziarele unguerești și cu ziarista Hedwiga Popovici în genere nu folosește nimăruf. Dar în schimb Liga ar putea preconiza un program rațional pentru răspândirea sistematică a culturii naționale. În primul rînd i-se impune a procura cărți de citit pentru popor, mai cu seamă pentru țărănișia din Regat, care în general e mai lipsită de hrană sufletească ca a noastră. În timpul din urmă au apărut o mulțime de biblioteci ieftine în București. Așa de pildă tipografia Minerva a scos un ciclu de broșuri din domeniul literaturii și al istoriei naționale, broșuri excelente pentru scopul acesta și de-o nemai pomenită ieftinătate (10 bani!). Și-apoi tot acum au apărut două ediții din Alexandri. Dacă Liga ar fi cu dragoste pentru cultura românească, s'ar îngriji să procure miș de exemplare de-aceste și să le răspândească înainte de toate în sinul poporului din România, apoi la noi în Ungaria pe seama bibliotecilor sătești și școlare, precum și în Basarabia și în Bucovina. Noi toți suntem foarte săraci și dacă Liga ne-ar oferi acest ajutor intelectual i-am fi înzecit mai recunoscători decât pentru o manifestație la statuia lui Mihail-Viteazul, sau pentru un album cu iscălituri și portrete. Și ni-se pare, că acestel opere culturale nu s'ar împotrivi nici Ungarii, ori cât ar fi de barbari...

Dar fiind vorba de literatură, să vedem și în direcția aceasta de ce se pasionează lumea bucureștienă! De vre o lucrare românească mai nouă? Nu! De vre-o revistă literară bună? Nici. Tot dela Paris a venit însuflețirea. Până de curînd la ordinea zilei era Quo vadis al lui Sinkiewicz, — în traducere franceză negreșit. Romanul acesta a avut aici un succes material aproape ca și la Paris, dar până acum nu se vede dacă a avut sau nu și vre-un succes moral, dacă imnul frumos cântat de Sinkiewicz la adresa credinței și a creștinismului a lăsat vre-o urmă în sufletele miilor de cetitori ai sei... Astăzi „Quo vadis" e aproape demodat. S'a retras într'un colț de vitrină ca o marfă învechită și locul principal în toate vitrinele librărilor îl ocupă un alt roman, de asta-dată pur francezesc, Travail de Zola. Apărătorul lui Dreyfuss e o figură literară destul de populară în România, pentru-ca operele lui să fie căutate și gustate cu plăcere. De asta dată ar fi chiar de recomandat, ca opera lui să se răspândească, căci ea tratează o problemă de actualitate pentru noi Români. Face aune apologia muncii, povestindu-se toate peripeciile unui anumit Luc Froment, care întemeiază societăți cooperative și reușește a se îmbogăți, încât își creiază un raiu deservit pe pământ. În acest roman Zola e

să rateze și pe cel din urmă, de sub piatră auzi Iorgovan un cântec frumos de zîină.

Cântecul zînei era așa de frumos, încât se oprî cu calul pe stîncă și ca să auză și mai bine cântecul, zisă Cernel:

Înceată Cerno 'nceată!

S'aud glas de fată...

Cerna a tăcut și până astăzi în locul acela ea curge așa lin că nici nu se observă mișcarea apei; acolo e „Cerna mută", ear sus pe stîncă sunt patru gropițe, urmele copitelor unde a stat calul lui Iorgovan.

Cît timp Iovan Iorgovan a ascultat cântecul zinei, bălaurul a ajuns departe și când uriașul îl scrutase ear, el s'a ascuns într'o peșteră din stîncile Kazanului, pe lângă Golobaș.

Acest bălaur și astăzi trăiește acolo în peșteră și din gara lui în fie-care primăvară ies roitur de muște veninoase, muștele de golumbaci.

Când e timp frumos, ele în decurs de două sau trei săptămâni apar în fie-care zi și când fumul se luptă cu ele, bătrânii cu drag încep povestea lui Iovan Iorgovan.

Grigorie Domilescu.

de un optimism rar și instructiv ca și în precedentă sa lucrare „Fecondită" și își propune a fi tot astfel în cele două următoare romane ale sale „Veritè" și „Iustice". Toate aceste patru stau în oare-care legătură și vor să fie „cele patru evanghelii" ale lui Zola. Vor fi desigur cu mai mult folos cetite ca operele lui excesiv de naturaliste de până aci... Dar scuzați, prea multe reflecții asupra lui Zola nu se țin de această rubrică.

Noutăți

Arad, 29 Aprilie n.

Consistor plenar. Citim în „Biserica și Școala": Sâmbă, 14/27 Aprilie s'a ținut consistor plenar sub presidenția P. S. Sale Dn. Episcop diecesan. Obiectele pertractate și rezolvate sunt următoarele:

1. S'a numit delegatul consistorial pentru alegerea de protopresbiter în Halmagiu, în persoana On. d. Dr. Trailescu, protopop;
2. A fost ales secretar episcopesc dl profesor Vasile Goldiș, cu unanimitate de voturi;
3. Chestia pensionării fostului protopop al Aradului, Moise Bocșan, s'a luat dela ordinea zilei, până nu va satisface îndatoririlor ce i-s'au pus printr'un conclud anterior;
4. Chestia incompatibilității situațiunii de protopop cu directoratul de Bancă, s'a transpus Senatului bisericesc, pentru cercetarea eventualelor scăderi ce din asemenea condițiuni ar reveni asupra serviciului protopresbiteral.

Fișpanul Făgărașului, Guido Baussern, va fi trecut la pensie; ear în locul lui — susțin ziarile maghiare — va fi numit un român, fără trecut politic, dl Pușcariu jude de tribunal, fiul judei de curie.

Această numire, și poate chiar și altele la fel, ar avè aerul să pledeze pentru schimbarea sistemului de guvernare; ar fi să fie adevărata „pactării cu Valahii", după Bánffy!

Nu cu ast-fel de ațe mierate se poate satisface poporul român din această țară. Nu îndulcirea „aleșilor" ci egala îndreptățire pentru naționalității să o pună în practică guvernul Széll.

Facă Széll începutul în această privință, și atunci va binemeri delă patrie.

Zidirea catedralei din Sibiu. În desbaterile ședinței de Vineri a sinodului arhidieceșan s'a luat concludul unanim, prin care se dă consistorului autorisare de a face demersurile pentru începerea zidirii catedralei din Sibiu pe locul bisericeii parohiale din cetate.

Clironomul german — student. Zilele trecute s'a făcut la universitatea din Bonn, înmatricularea clironomului german de — student. De față a fost împăratul Germaniei, principele Lippe-Schaumburg cu soția. Rectorul a ținut o vorbire avîntată împăratului aducându-i aminte de anii când și el era student la aceeași universitate. Moștenitorul de tron și-a scris apoi numele în registrul universității, ear rectorul i-a strîns mâna, saluîndu-l ca pe cel mai tînr student al universității din Bonn.

Dl Dr. George Popovici fratașul conducător și deputat în Dieta Bucovinei, s'a întors din strălucire la Cernăuți. După-cum află „Deșteptarea", D-sa va convoca în curînd o conferință a bărbaiilor de încredere din districtul Cămpulung.

Dl Dr. Basiliu Preda, avocat în Cămpeni, s'a înscris membru pe viață la „Reuniunea sodalilor români din Sibiu" cu taxa de 50 cor. Tot d-sa a contribuit la fondul de 20 bani, creat de acea reuniune și cu menirea de a acuira un local cu eventuală hală de vînzare pe seama meseriașilor români, suma de 5 cor. pentru soția sa d-na Sabina Preda n. Andreica și în fine la același fond a mai contribuit cu suma de câte

20 bani pentru nepoții săi Atanasie, Traian, Ioan, Zorița, Cornel și Valer Andreica (Cămpeni).

Parastas pentru Mitropolitul Miron. Conform înțelesului luat în ședința de Vineri a sinodului arhidieceșan, Sâmbătă la 9 ore s'a făcut sfîșnirea crucii monumentale ridicată la mormîntul arhidieceșului și mitropolitului Miron Romanul, cu care ocaziune s'a servit și parastas pentru odihna sufletului răposatului mitropolit, în biserică din Sibiu-cetate.

Scandal și rușine. Societatea maghiară de cîntări „Dalkör" din Pecetca, la care e membru și invățatorul român Efrem Hedeșan, a arangiat o petrecere cu muzică, teatru și dans. Între diletanții ovrei, popă catolic, invățător sêrbesc, strălucesc și doi tineri români foști stipendiști, crescuți de fundatiunea Goidu, — în roluri de „Pista". Sunt cad. adv. Novák Aurél și Barbura Szever.

Minunate generații „patriotice" se cresc se pîrîndează în Pecetca-română!

Patima beției ia dimesiuni îngrijitoare în — Anglia, pentru-că începe a se lăți și printre femei. Motivul e, că mai multe femei își câștigă pâinea ca lucrătoare prin fabrici, unde invață dela bărbai să se obișnuiescă cu beutura. Și cu toate că beția se pedepsește în Anglia, rēul nu se curmă ei se agravează, pentru-că pe când în decursul anului 1899 au fost pedepsite, în Londra, numai 1300 femei pentru beție, în anul 1900 numărul celor pedepsite pentru această transgresiune, a trecut peste patru mii.

Cinci milioane pentru un portret. Un milionar bogat (de cei cu miliarde) a oferit nu demult ducelui Doria din Italia cinci milioane de lire pentru portretul papei Inocențiu X pictat de Velasquez. Ducele însă a respins ofertul. Aflînd despre aceasta ziarile italiene, se întrec în laudă și elogii la adreșă ducelui pentru fapta patriotică, de a nu înstreina din țară un obiect de artă atât de prețios. De altcum în Italia există o lege care dictează pedepse grele pentru cei cari vînd în strălucitate obiecte de artă afiștoare în posesiunea lor. Mulți patriciani scăpătați eludează însă legea aceasta, ceea-ce de regulă dă îndemn la scandaluri mari, până și interpelări în parlament. Ducele Doria însă i-a fost ușor să respingă cele cinci milioane, fiind că el e unul din cei mai bogați patriciani ai Italiei.

Explosie groaznică. O catastrofă înfricoșată se vestește din comuna Griesheim (în Germania, ținutul Mainel). Într'o fabrică de chimie „Electron" de acolo în 25 l. n. s'a întemplat o grozavă explozie de cazan, în urma căreia s'a aprins fabrica, apoi mai multe case și focul s'a estins atît de repede, că nu numai numita comună a ajuns în flacără, ci incendiu a trecut și peste Maina în satul vecin Schwannheim, unde asemenea mai multe case au fost prefăcute în cenușă. Cu privilegiul exploziunii vr'o 50 de oameni au rămas morți și vr'o 140 grav răniți. Ori-ce încercare de localizare a incendiului s'a dovedit zadarnică, deși pompierii și miliție au alergat în ajutor din Frankfurt și din alte părți.

Cocoane cu frac. Se vestește din Paris că damele din societatea de elită au început să poarte frac — în locul blusei. Și tinere și bătrâne, și urte și frumoase, toate tind să pozeze cu fraculionul. Cele bătrâne poartă frac din stofă de colorare întunecată, ear cele tinere prefer colorile deschise. La mijloc e strîns de talie cu un brēu, din josul căruia atîrnă codoanele (cum s'ar zice bănățenește).

Pălărie de bărbai poartă, plastron și cravată, de bărbai, le mai lipsesc pantalonii, s'apoi — adio iluzie! — Trif.

Editor. Aurel Popovici Barciuanu.
Red. respons: Ioan Russu Șirlianu.

Infinitată la 1863.

Infinitată la 1863.

Eretele lui

IOSIF SOMMER

in Arad, piata Andrassy Nr. 13.

Cea mai veche și mai mare prăvălie de marfă exclusiv de modă pentru bărbați.

Mare deposit de cele mai moderne *pălări* pentru bărbați, copii și băieți, cum și de *pălării pretești* în toate formele și de toate calitățile, de asemenea deposit de albituri de cea mai bună calitate, de *cămeși* albe, colorate, cu pept întărit, ori moale, *imenei* (ismene) *cravate* de rari specialități, *plastroane* (pepturi de cămașă) moderne, *gulere*, *manșete*, *bretele* și *marama*, cum și de tot soiul de *mănuși*, *umbrele* și *pioiere*, *cilindri de mătăsă*, precum și *chap clacuri* după cea mai nouă modă și *pălării pretești* de la Sibiu.

Specialități în chipuri de sport,

pe seama biclicștilor *suvetters* engleze lucit și în colorii moderne, diferite feluri de ciorapi scurți și lungi, de asemenea și *camachii împlețiți*, ori de peie.

591 4-4

De mare importanță pentru Domni.

Cel mai vechiu deposit de haine pentru bărbați și copii al Domnului

Moszkovitz Zsigmond

in Arad sub teatru.

Recomandă atât Onorabl. Public, cât și Onor. săi clienți pentru sezonul de primăvară și vară cel mai bogat asortat deposit de haine de tot felul pentru bărbați și copii, cu obicinutele prețuri eftine.

Mai presus de toate îmi țin de datorie ca să-mi câștig îndestulirea Onorabl. mei clienți atât prin marfă bună, cât și prin prețurile eftine ce le ofer.

In această adestare semnez cu toată stima:

587 5-5

Moszkovitz Zsigmond.

Mare asortiment de cele mai fine materii indigene și din străinătate.

Mare asortiment de blănărie.

Comandă se efectuează în 24 ore

Crema Margareta

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

! frumuseței !

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsime are un efect uimitor.

In câte-va zile face să dispară *alunele*, *petele de ficat*, *coșii*, *jupuiturile*, *bibițele*, *punctele negre* (comedonele) și *tote afecțiunile pielii*. Netezește încreșturile și *clupiturile de versat* (bubac), având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face *pielea tinere și frumoasă*.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încreșturile de pe obraji cu ajutorul masagiului. Spre acest scop *Crema Margareta* este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu *Crema Margareta*, dispar nu numai *alunițele*, *petele de ficat*, și alte necurățenii de piele, ci și încreșturile, *clupiturile de bubac* și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîretului.

Se poate și ziua întrebuița.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 22-

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinisarea părului de ori-ce culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochinică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustași Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustașilor, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Representant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la drogueriile; Bruss, Economul & Co., M. Stoinescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în en gros și detalii la Frații Albashary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Guteri Földes Kelemen, în Arad.

Folosesc de mult *Crema-Margareta*. Primește simpatiile mele pentru efectul bun al acestei creme.

București

Maria Ionașcu, artistă la Teatru Național.

Bani găsiți

sunt aceia ce se agonisesc prin cruțare dacă târguește

dela Bazarul de concurență de sub teatru

unde în deosebi se pot căpăta cele mai solide și cu cele mai eftine prețuri, obiectele următoare:

Cămeși pentru bărbați cu pepturi, netede, fără crețuri dela	49 cr.	Cămeși albe pentru dame dela	60 "
Cămeși pentru bărbați cu pepturi, netede, cu crețuri dela	95 cr.	Bluse " " " " " " " " " " " "	30 "
Cămeși pentru bărbați cu pepturi, neted, colorate	88 cr.	Cravate de mătăsă	30 "
Gulere albe pentru bărbați dela 8 cr.		Cingătoare de piele în toate colorile dela	35 "
Manșete " " " " " " " " " " " "	19 "	Cingătoare de panglică în toate colorile dela	35 "
Imene de pânză dela	49 "	Cingătoare de aur și argint dela	35 "
" Köpper ce ce închee cu nastori	60 "	Ciorapi dela	13 "
Ciorapi pentru bărbați, ...	7 "	Șorțuri dela	15 "
" împlețiți dela	15 "	" în pepturi	35 "
Gravate la grumazi, regatta 15 "		Paraplee și parisoale dela	85 "
Gravate la grumazi împlețite 10 "		Ghete de pânză dela	85 "
" do mătasa		Mănuși de ață dela	14 "
ce le legi singur	27 "	" " piele cu 4 nasturi 50 "	
Cămeși de saten	70 "	Corsete dela	49 "
Sîpci de vară	25 "	Tășcuțe de piele dela	45 "
Ghete de pânză cu talpă de piele dela	85 "	Gulere albe dela	10 "

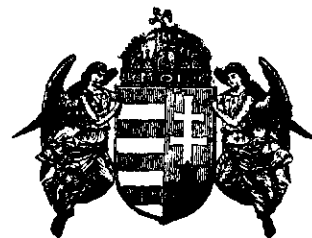
Pentru dame ciorapi americani în toate colorile ce-și păstrează culoarea, dela 27 cruceri.

Patent ciorapi înodăți pentru băieți dela	27 cr.	Batiste pentru băieți dela, ...	3 cr.
Cămeși pentru băieți	50 "	Sîpci " " " " " " " " " " " "	15 "
Cravate " " " " " " " " " " " "	13 "	Umbrule " " " " " " " " " " " "	40 "

Jucării pentru băieți, precum și obiecte pentru decor osebit clasate cu 7 și 15 cruceri prețuri fixe. Giance pentru târguelli din piață dela 40 cruceri, Giamantane de mână dela 80 cruceri Giamantane harmonica dela fl. 2.50. Cele mai noblastoane, Port. tabacuri și Portmonee, perii pentru păr haine și dinți, peptene pentru păr, ace pentru păr, garnituri de oțel pentru mâncare săpunuri pentru spălat și parfumaril de cea mai bună calitate. Giance pentru băieți de școală, jînători de pantaloni pentru băieți și bărbați, rame pentru chipuri în cele mai noaue forme. Cadre pentru decor pe pereți. Albumuri pentru fotografii dela 32 cruceri și mingi dela 5 cruceri.

Bazarul de concurență în edificiul teatrului față în față cu monumentul martirilor. Se cere a fi atent la firmă 586 4-4 Reich Ella.

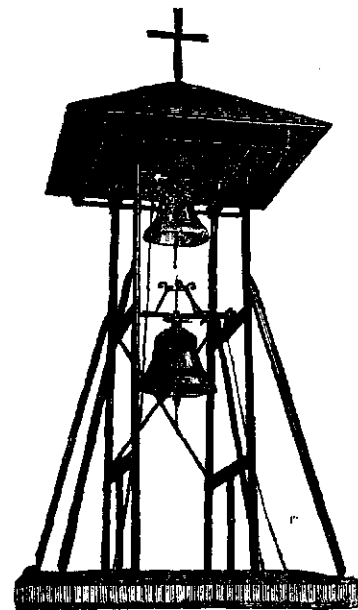
Premiat cu medaliă cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896

Turnătorie de clopote și de metal a lui

Antoniou Novotny

in Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiuștări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, indata ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadinstarea clopotelor vechi cu adiuștare de fer bătut. — ca și spre turnarea de toate de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătuit și franco.

505 80-

Veritabil numai atunci dacă cutia poartă eticheta și marca mea de fabrică înregistrată!